

Huvudman

Norrköpings kommun

norrkoping.kommun@norrkoping.se**Beslut**

Datum 2025-06-17

Dnr SI 2023:5719

Sida 1 (38)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Mosstorpskolan 2 (årskurs 7–9) i Norrköpings kommun; nu fråga om uppföljning av vitesbeslut den 17 december 2024

Beslutet i korthet

Skolinspektionens uppföljande tillsyn av Mosstorpskolan 2 visar att det fortsatt finns brister i flera centrala delar av verksamheten som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Det handlar om brister avseende att elever som bedöms ha upprepad eller längre frånvaro inte har utretts, trots att det bedömts som behövt, och att samråd med elevhälsan inte sker i samtliga utredningar. Vidare handlar det om brister i arbetet med extra anpassningar samt att starta utredning av elevers behov av särskilt stöd. Bristerna i arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd leder till att eleverna inte ges de anpassningar och det stöd som de är i behov av och har rätt till, vilket i förlängningen påverkar deras möjligheter att nå målen för utbildningen. Det framkommer fortsatta brister i skolans åtgärdande arbete för att skapa trygghet. All personal på skolan agerar och anmäler inte alltid när elever blir utsatta för kränkande behandling. All personal reagerar heller inte på när elever uttrycker ett opassande språkbruk, och det saknas ett gemensamt arbetssätt och förhållningssätt i arbetet för att motverka kränkande behandling. Dessa brister identifierades redan vid beslut den 16 februari 2024 och har alltså pågått under en lång tid på skolenheten.

Skolinspektionen bedömer att bristerna fortfarande är så pass allvarliga att föreläggandet ska förenas med vite.

Vidare föreligger fortsatt brist avseende att den eller de lärare som bedriver undervisning i skolans särskilda undervisningsgrupp inte är delaktiga i betygssättningen, trots att de bedriver undervisning vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Skolinspektionen förelägger därför huvudmannen att fortsatt vidta åtgärder inom denna del.

Beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Norrköpings kommun att vid vite av 2 000 000 kronor senast **måndag den 17 november 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande frånvaro, extra anpassningar, utredning av elevers behov av särskilt stöd samt åtgärdande arbete för att skapa trygghet. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Norrköpings kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet, därtill kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande vid vite gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. **Beslutet om föreläggande vid vite får enligt 28 kap. 2 § skollagen överklagas, se bilagan.**

Norrköpings kommun ska vidta följande åtgärder

Frånvaro

1. Rektorn ska, beträffande de elever som har upprepade eller längre frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte bedömts som obehövligt. Utredningarna ska genomföras oavsett om frånvaron är giltig eller ogiltig och ska genomföras i samråd med eleven, elevens vårdnadshavare samt elevhälsan. Rektorn ska dokumentera när frånvaroutredningar inletts och slutförts för respektive elev från och med den 18 juni 2025 till och med den 3 november 2025 och hur elevhälsan har varit involverad i respektive frånvaroutredning. Om utredning i vissa fall bedöms som obehövlig ska det av huvudmannens redovisning framgå skälen till detta. Dokumentation, inklusive 10 färdigställda frånvaroutredningar, ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (7 kap. 19 a § skollagen)

Extra anpassningar

2. Se till att rektorn genomför en uppföljning och analys av lärarnas arbete med extra anpassningar. Uppföljningen och analysen ska göras tillsammans med lärarna och elevhälsan och syfta till att utröna om det finns förutsättningar för lärarna att kunna utföra sitt uppdrag med extra anpassningar. Inkom med en redogörelse för uppföljningens resultat, analysen och eventuella beslutade eller genomförda åtgärder. (3 kap. 5 § samt 4 kap. 3 och 4 §§ skollagen; bilaga till förordningen)

[SKOLFS 2010:37, nedan Lgr 22] om läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, 2.2 Kunskaper samt 2.8 Rektorns ansvar)

3. Se till att elever, vilka bedömts ha behov av extra anpassningar, ges sådana anpassningar. Rektorn ska följa upp och dokumentera vilka elever som är i behov av extra anpassningar samt tillsammans med lärarna och elevhälsan följa upp att eleverna ges de extra anpassningar som de behöver. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 5 § skollagen, Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar)

Utredning av elevers behov av särskilt stöd

4. Se till att det för varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn – eller som redan har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats – görs en utredning om elevens behov av särskilt stöd. Rektorn ska dokumentera hur många anmälningar som inkommit under perioden den 18 juni 2025 till och med den 3 november 2025, och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)
5. Se till att utreda behovet av särskilt stöd för elever som har åtgärdsprogram, men där sådan utredning saknas. (3 kap. 7 § skollagen)

Åtgärdande arbete för att skapa trygghet

6. Se till att rektorn tillsammans med lärare, elevhälsan och trygghetsteamet följer upp och analyserar om skolpersonal agerar och om de har förutsättningar och ges det stöd som behövs för att kunna agera när elever utsätts för kränkande behandling. Inkom med en redogörelse för uppföljningens resultat, analysen av resultatet samt eventuella beslutade eller genomförda åtgärder. (4 kap. 3 och 4 §§, 5 kap. 6 § första och andra stycket skollagen, Lgr 22, 2.1 Normer och värden och 2.2 Kunskaper)
7. Se till att skolpersonal, när de får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten, anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden den 18 juni 2025 till och med den 3 november 2025. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. Huvudmannen ska i samband med redovisningen av vidtagna åtgärder även inkomma med fem kränkingsanmälningar om

sådana har gjorts. (6 kap. 5 och 10 §§ skollagen, Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar)

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Norrköpings kommun att senast **måndag den 17 november 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brist rörande betygssättning. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Norrköpings kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Norrköpings kommun ska vidta följande åtgärder

Betygssättning

1. Se till att betyg beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg sätts. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade ska rektorn se till att beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Rektorn ska dokumentera vilken eller vilka lärare som bedriver undervisning i skolans särskilda undervisningsgrupp. Vidare ska rektorn dokumentera vilka lärare som ska besluta om betyg under höstterminen 2025 samt vilka lärare i skolans särskilda undervisningsgrupp som ska besluta om betyg tillsammans med dem. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 16 § skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser att undervisning bedrivs under ledning av lärare, extra studietid, anmälan till rektorn om behov av särskilt stöd, beslut om anpassad studiegång och åtgärdsprogram, förebyggande arbete för att skapa trygghet, användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning samt utredning av ordningsstörande beteende.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till

Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2023:5719) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har hösten 2023 genomfört en tillsyn av Mosstorpskolan 2 i Norrköpings kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande undervisning av behöriga och legitimerade lärare, extra studietid, frånvaro, extra anpassningar, särskilt stöd, förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa trygghet, arbete för att skapa studiero, särskilt beakta resultat på nationella prov samt betygskatalog.

Skolinspektionen beslutade den 16 februari 2024 att förelägga Norrköpings kommun att senast den 12 augusti 2024 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande undervisning av behöriga och legitimerade lärare, extra studietid, frånvaro, extra anpassningar, särskilt stöd, förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa trygghet, arbete för att skapa studiero, särskilt beakta resultat på nationella prov samt betygskatalog.

Norrköpings kommun begärde anstånd och inkom den 12 september 2024 med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och kompletterande uppgifter den 25 september samt den 4 och 25 oktober 2024.

Vid uppföljning av beslutet under hösten 2024 konstaterade Skolinspektionen att brister kvarstod. Skolinspektionen beslutade den 17 december 2024 att förelägga Norrköpings kommun att vid vite om 2 000 000 kronor senast den 4 april 2025 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande frånvaro, extra anpassningar, särskilt stöd, förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa trygghet samt ordningsstörande beteende. Vidare beslutade Skolinspektionen att förelägga Norrköpings kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande att undervisning bedrivs under ledning av lärare, extra studietid, användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning samt betygssättning.

Norrköpings kommun har den 4 april 2025 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet samt kompletterande uppgifter den 17 april samt den 2 och 13 maj 2025. Skolinspektionen har genomfört ett oanmält besök på Mosstorpskolan 2 den 9 april 2025, och har i samband med detta genomfört lektionsobservationer och övriga observationer av verksamheten. Därutöver har Skolinspektionen genomfört ett uppföljande skolbesök på Mosstorpskolan 2 den 22–23 april 2025. Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare, elevhälsan, representanter för trygghetsteamet och rektorn. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat aktuella åtgärdsprogram med

tillhörande utredningar av behov av särskilt stöd, statistik över frånvaro från starten av vårterminen 2025 till och med den 11 april 2025 samt frånvaroutredningar. Vidare har det genomförts en digital intervju med representanter för huvudmannen, Norrköpings kommun, den 25 april 2025. Huvudmannen har getts möjlighet att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Skolinspektionen har i denna uppföljning tagit ställning till om Norrköpings kommun har följt föreläggandet samt om påtalade brister har avhjälpats.

Frågan om utdömande av vitesbeloppet i Skolinspektionens beslut den 17 december 2024 kommer att behandlas separat.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande vid vite

Frånvaro

Skolinspektionens tidigare beslut

I beslutet den 17 december 2024 konstaterade Skolinspektionen att det fanns omfattande och allvarliga brister i skolans frånvaroarbeta. Det framkom av tillsynen att skolan inte startat en frånvaroutredning för ett omfattande antal elever som skolan bedömt har en upprepad eller längre frånvaro, trots att det bedömts som behövligt. Vidare framkom av tillsynen att samtliga åtgärder som skolan planerat att vidta för att eleverna skulle återgå till undervisningen inte kunnat genomföras eller hade plockats bort, vilket ledde till att elevernas frånvaro återigen ökade.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning samt av intervju med representanter för huvudmannen framgår att det finns många elever på Mosstorpskolan 2 med omfattande frånvaro, och att ett stort arbete kring elevernas frånvaro inleddes från och med starten av vårterminen 2025.

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att skolan under perioden den 18 december 2024 till och med den 21 mars 2025 startat en frånvaroutredning för 68 elever. Huvudmannen har inkommit med kompletterande uppgifter i form av frånvarostatistik från starten av vårterminen 2025 till och med den 11 april 2025. Av bifogad dokumentation framgår därutöver vilka elever som skolan bedömer har upprepad eller längre frånvaro, och om en frånvaroutredning har inletts eller inte. För 51 elever i årskurs 7–9 framgår att skolan bedömer att eleverna har upprepad eller längre frånvaro men att en frånvaroutredning ännu inte har startats, trots att det bedömts som behövligt.

Av intervju med rektorn framgår att skolan tidigare bedömt att en elev har upprepad eller längre frånvaro om frånvaron överstiger 10 eller 15 procent. Enligt rektorn går det dock inte enbart att förhålla sig till en viss procentsats, då elever kan bedömas ha upprepad eller längre frånvaro om skolan uppmärksammar mönster i elevens frånvaro, oavsett hur hög frånvaron är procentuellt. Av intervjuer med rektorn, elevhälsan och lärare framgår att mentorerna avseende vissa elever själva har fattat beslut om att starta en frånvaroutredning. Rektorn uppger vidare att mentorerna har gjort olika bedömningar för när en frånvaroutredning ska startas och i vissa fall även bedömt att en frånvaroutredning har varit obehövlig för elever där rektorns uppfattning i stället är att det behöver startas en frånvaroutredning.

Av skolans inskickade frånvaroutredningar framgår att utredningarna har genomförts av mentor i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare. Av granskade frånvaroutredningar framgår att speciallärare involverats i frånvaroutredningar i enstaka fall, dock saknas information i majoriteten av utredningarna huruvida dessa genomförts i samråd med elevhälsan. Enligt rektorn har skolan missat att fylla i huruvida elevhälsan varit involverade i frånvaroutredningarna eller inte. Av intervju med lärare framgår att det är mentorer som genomför frånvaroutredningarna tillsammans med eleven, elevens vårdnadshavare och skolans studie- och yrkesvägledare. Enligt lärare har elevhälsan enbart involverats i frånvaroutredningar i det fall att det finns en bakomliggande sjukdomsbild hos eleven. Rektorn bekräftar i intervju att elevhälsan inte involverats i samtliga frånvaroutredningar som genomförts under vårterminen 2025. Vidare uppger elevhälsan att elevhälsan inte är delaktiga i analysen av orsakerna till en elevs frånvaro i en frånvaroutredning, och att det därför saknas ett tvärvetenskapligt perspektiv i frånvaroutredningarna. Enligt elevhälsan har de inte involverats i frånvaroutredningar på grund av tidsbrist. Av intervju med representanter för huvudmannen framgår att den centrala barn- och elevhälsan och elevhälsan varit involverade i arbetet med elevers frånvaro på skolnivå, genom att elevers frånvaro diskuterats i olika forum.

Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att de åtgärder som beslutats för att komma till rätta med elevers frånvaro genomförs. Lärare uppger exempelvis att elever får sitta i grupprum för att få en lugnare miljö och att skolpersonal möter upp elever när de kommer till skolan. Enligt rektorn kan andra åtgärder vara en tät kontakt med elevers vårdnadshavare och SMS-kontakt med elever. Enligt rektorn och representanter för huvudmannen följs de åtgärder som vidtagits för att få tillbaka elever i undervisningen upp. Enligt rektorn har inte samtliga åtgärder gett avsedd effekt, och då gör skolan förändringar av åtgärderna.

Av intervjuer med lärare och elevhälsan framgår att en utredning av frånvaro kan leda till att en utredning av en elevs behov av särskilt stöd startas.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om en elev har upprepade eller längre frånvaro från den verksamhet som avses i 17 § ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. (7 kap. 19 a § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att huvudmannen ska se till att eleverna i huvudmannens grundskola fullgör sin skolgång. (7 kap. 22 § skollagen)

Av förarbetena till skollagen framgår att arbetet kring att upptäcka och agera tidigt för att motverka frånvaro hos elever är en av de mest grundläggande åtgärderna som skolan och samhället kan vidta för att fånga upp elever som riskerar att inte nå kunskapskraven och gå miste om den utbildning som de har rätt till. Vidare framgår exempel när det kan anses obehövt att genomföra en frånvaroutredning. Det framgår också att fokus vid utredningen bör vara på att kartlägga orsakerna till frånvaron och att kartläggningen utgör ett underlag för att sätta in åtgärder som gör att eleven kan bryta ett negativt frånvaromönster. Det anges också att det är av största vikt att resultatet av en utredning av upprepad eller längre frånvaro ska utmynna i sådana åtgärder som behövs för att komma till rätta med elevens frånvaro. Det förutsätts i förarbetena att frånvaroutredningen och arbetet med frånvaron dokumenteras. (prop. 2017/18:182 s. 56 samt s. 59–62)

Av förarbetena till skollagen framgår därutöver att det i en frånvaroutredning är viktigt att samråd sker med elevhälsan. Detta för att tillvarata den kompetens och kunskap som elevhälsan kan bidra med när det kommer till att utreda orsakerna till en elevs frånvaro. (prop. 2017/18:182 s. 58–59)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte vidtagit tillräckliga åtgärder avseende arbetet med att utreda elevers upprepade eller längre frånvaro samt avseende att detta ska ske i samråd med elevhälsan. Huvudmannen har inte följt Skolinspektionens föreläggande från den 17 december 2024 i denna del.¹

Skolinspektionen bedömer att det fortsatt finns brister i skolans arbete med att utreda upprepad eller längre frånvaro. Av tillsynen framgår att det fortsatt finns ett stort antal elever där en frånvaroutredning inte startats. Skolan har inte startat en frånvaroutredning för 51 av 119 elever, som bedömts ha upprepad eller längre frånvaro, trots att det inte bedömts som obehövt. Därutöver framgår att det finns en otydlighet på skolan kring arbetet med frånvaroutredningar och att det inte heller är tydligt på skolan vad som bedöms som upprepad eller längre frånvaro. Enligt rektorn har detta lett till att skolans mentorer inte alltid startat en frånvaroutredning, trots att rektorn är av uppfattningen att det är behövt att starta en frånvaroutredning. Skolinspektionen vill i detta avseende erinra om att det

¹ Del av p. 1 i föreläggandet vid vite inom området Frånvaro.

enligt skollagen är rektorn som ska se till att en elevs frånvaro utreds om det inte bedöms obehövt.

Skolinspektionen bedömer vidare att frånvaroutredningarna inte har genomförts i samråd med elevhälsan enligt syftet med bestämmelsen i skollagen. Av Skolinspektionens tillsyn framgår att det är skolans mentorer som genomför frånvaroutredningar tillsammans med eleven, elevens vårdnadshavare och studie- och yrkesvägledare. Visserligen framgår att den centrala barn- och elevhälsan samt elevhälsan på skolnivå involverats i diskussioner om elevers frånvaro i olika forum. Dock framgår av tillsynen att elevhälsan inte involverats i samtliga frånvaroutredningar som genomförts under vårterminen 2025, vilket är ett krav enligt skollagen. Skolinspektionen vill betona vikten av att elevhälsans kompetenser deltar i arbetet med frånvaroutredningar för att ta tillvara på den kompetens och kunskap som elevhälsan kan bidra med i en sådan utredning.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att verksamheten fortfarande inte lever upp till författningarnas krav när det gäller arbetet med att utreda frånvaron för elever med upprepad eller längre frånvaro. Att elevers frånvaro skyndsamt utreds och att föreskrivna kompetenser deltar i en sådan utredning är en grundförutsättning för att adekvata åtgärder ska kunna sättas in för att bryta frånvaron och få eleven att närvara i skolan. Att detta arbete brister trots Skolinspektionens tidigare föreläggande vid vite på området är allvarligt. Även den omständigheten att det rör sig om ett omfattande antal elever vars frånvaro inte utretts gör att bristen framstår som extra allvarlig.

Avslutningsvis bedömer Skolinspektionen att det, såvitt avser de frånvaroutredningar som genomförts, numera utifrån dessa beslutas om och genomförs åtgärder för att komma till rätta med elevers frånvaro. Huvudmannen har därmed följt Skolinspektionens tidigare föreläggande i denna del.²

Extra anpassningar

Skolinspektionens tidigare beslut

I beslutet den 17 december 2024 konstaterade Skolinspektionen att det fanns omfattande och allvarliga brister i skolans arbete kopplat till extra anpassningar. Bland annat framkom att elever inte gavs de extra anpassningar som de var i behov av inom ramen för den ordinarie undervisningen. Vidare framkom att rutiner för arbetet med extra anpassningar inte efterlevdes av all personal trots kompetenshögande insatser.

² Del av p. 1 i föreläggandet vid vite inom området Frånvaro.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att skolans biträdande rektor gjort en genomlysning av tillgången till utrustning och material för arbetet med extra anpassningar. Huvudmannen har därefter köpt in bland annat hörselkåpor, bordsskärmar, klockor och annat relevant material för arbetet med extra anpassningar. Vidare framgår av intervju med representanter för huvudmannen att skolans utvecklingslärare tillsammans med rektorn haft ett särskilt uppdrag att följa upp och analysera lärarnas arbete med extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Av kompletterande uppgifter från huvudmannen samt av intervju med rektorn framgår att utvecklingslärare på skolan genomfört lektionsobservationer i syfte att säkerställa att eleverna ges de extra anpassningar som de är i behov av. Dock uppger rektorn att det fortsatt finns ett behov av kompetensutveckling för lärare när det kommer till arbetet med extra anpassningar.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolledningen tillsammans med representanter för huvudmannen vid minst ett tillfälle före den 20 januari 2025 klargjort för skolpersonal skollagens krav när elever skyndsamt ska ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Därtill framgår av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn att skolledningen tillsammans med representanter för huvudmannen återkommande genomfört olika utbildningsinsatser kopplat till extra anpassningar. Bland annat har det genomförts en genomgång om skillnaden mellan anpassningar på gruppnivå (ledning och stimulans), extra anpassningar och särskilt stöd. Vidare uppger lärare att det även genomförts seminarier, och lärarna har fått arbeta med case-övningar kopplat till ledning och stimulans och extra anpassningar.

Av intervju med lärare framgår att lärarna i kollegiet diskuterar extra anpassningar, exempelvis vilka extra anpassningar som fungerar bra och mindre bra. Av huvudmannens kompletterande uppgifter samt av intervju med elevhälsan framgår att lärare också har möjlighet att diskutera elevers extra anpassningar under elevhälsosamverkan, där bland annat elevhälsans representanter närvarar.

Lärare uppger att det numera blivit tydligt vilka extra anpassningar eleverna är i behov av i respektive ämne, då lärarna själva ansvarat för att dokumentera elevernas extra anpassningar. Dock framgår av intervju med elevhälsan att samtliga lärare inte tar del av de extra anpassningar som finns dokumenterade i skolans datasystem. Av kompletterande uppgifter från huvudmannen framgår därutöver att extra anpassningar ofta ges på generell nivå och att arbetet behöver ses över så att eleverna ges extra anpassningar som är individinriktade och ämnesspecifika.

Vidare framgår av huvudmannens redovisning att biträdande rektor identifierat och dokumenterat samtliga elever i respektive klasser som har behov av extra anpassningar. Till redovisningen har bifogats ett dokument som innehåller en översikt över vilka elever som ska ges extra anpassningar och vad de extra anpassningarna består av. Av dokumentet framgår att totalt 138 elever är i behov av extra anpassningar, och i genomsnitt är det cirka 10–15 elever i respektive klass som är i behov av extra anpassningar. I en klass framgår att eleverna bland annat är i behov av följande extra anpassningar: extra genomgång (tre elever), stöd i start, genomförande och avslut (tio elever), förstå texter genom bland annat högläsning (åtta elever) och visa sina kunskaper muntligt (fyra elever). Av bifogat dokument framgår vidare att för 44 av de 138 eleverna finns inga extra anpassningar angivna.

Av intervjuer med elevhälsan, rektorn och representanter för huvudmannen framgår att alla elever som har behov av extra anpassningar inte ges extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen på grund av bristande förutsättningar. Av intervju med elevhälsan framgår att samtliga lärare inte hinner ge elever de extra anpassningar som de är i behov av. Därtill uppger elever att många elever behöver hjälp av läraren i ett specifikt ämne och att läraren inte hinner ge samtliga elever hjälp, trots att det finns två lärare i klassrummet. Av intervju med lärare framgår att lärare i stället försöker ge anpassningar på gruppnivå i klasser där många elever behöver extra anpassningar. Enligt rektorn och representanter för huvudmannen finns det ett fåtal lärare på skolan som saknar tillräcklig kompetens kring extra anpassningar, och att elever därför inte ges de extra anpassningar som de är i behov av. Dock uppger huvudmannens representanter att huvudmannen arbetar särskilt med detta genom att tillsätta extra resurser till verksamheten.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. (3 kap. 5 § skollagen)

Av skollagen framgår att varje huvudman inom skolväsendet systematiskt och kontinuerligt ska planera och följa upp utbildningen på skolenhetsnivå. Huvudmannen ska även analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen (4 kap. 3–4 §§ skollagen).

Alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever som är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd och samverka för att göra skolan till en bra miljö för utveckling och lärande. Lärarna ska samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen (Lgr 22, 2.2 Kunskaper).

Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver (Lgr 22, 2.8 Rektors ansvar)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vidtagit tillräckliga åtgärder för att se till att lärarnas och elevhälsans arbete med extra anpassningar samt tillgången till utrustning och material som behövs för arbetet med extra anpassningar har följts upp och analyserats. Skolinspektionens föreläggande från den 17 december 2024 får således anses ha följts i denna del.³

Skolinspektionen bedömer vidare att huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att informera samtlig skolpersonal om skollagens bestämmelser om att elever skyndsamt ska ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Skolinspektionens föreläggande från den 17 december 2024 får således anses ha följts i denna del.⁴

Av Skolinspektionens tillsyn framgår dock att det fortfarande finns brister avseende att elever, vilka bedömts ha behov av extra anpassningar, ges sådana anpassningar. I detta avseende bedömer Skolinspektionen att föreläggandet från den 17 december 2024 inte har följts.⁵

Av tillsynen framgår att samtliga elever inte ges de extra anpassningar som de är i behov av. För 44 av de 138 eleverna som skolan identifierat har behov av extra anpassningar, ges inte extra anpassningar alls, trots att ett sådant stödbehov finns. Dessutom visar tillsynen att inte heller alla elever som har angivna extra anpassningar ges de extra anpassningar som de är i behov av fullt ut på grund av bristande förutsättningar för lärarna i detta arbete. Det handlar i huvudsak om att lärare saknar förutsättningar i form av tid för att hinna genomföra extra anpassningar eller tillräcklig kompetens för att kunna genomföra dem. Av tillsynen framgår att det är många elever i varje klass som är i behov av extra anpassningar. Skolinspektionen konstaterar att elever dessutom ofta är i behov av många

³ P. 2 i föreläggandet vid vite inom området Extra anpassningar.

⁴ P. 3 i föreläggandet vid vite inom området Extra anpassningar.

⁵ P. 4 i föreläggandet vid vite inom området Extra anpassningar.

och omfattande typer av extra anpassningar, som exempelvis stöd i start, genomförande och avslut. Utifrån detta konstaterar Skolinspektionen att lärarnas förutsättningar att kunna ge samtliga elever de extra anpassningar som de är i behov av är begränsade och bristfälliga.

Skolinspektionen bedömer sammanfattningsvis att verksamheten fortfarande inte lever upp till författningarnas krav när det gäller att samtliga elever ska ges de extra anpassningar som de är i behov av inom ramen för den ordinarie undervisningen. Skolinspektionen konstaterade redan vid beslut den 16 februari 2024 att det fanns brister i skolans arbete med extra anpassningar. Att brister inom detta område fortfarande kvarstår trots två tidigare förelägganden, varav ett vid vite (beslut den 17 december 2024) är allvarligt. Att samtliga elever fortfarande inte ges de extra anpassningar som de är i behov av innebär att elever inte får det stöd som de har rätt till, vilket på sikt riskerar att påverka elevernas förutsättningar att nå godkända betyg och bli behöriga till gymnasieskolans nationella program.

Utredning av elevers behov av särskilt stöd

Skolinspektionens tidigare beslut

I beslutet den 17 december 2024 konstaterade Skolinspektionen att det fanns omfattande och allvarliga brister i skolans arbete med särskilt stöd. Av tillsynen framkom att det fanns många elever där skolan inte hade startat utredningar av elevernas behov av särskilt stöd, trots att eleverna anmälts till rektorn eller identifierats av skolan vara i behov av utredning av särskilt stöd.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elevhälsan och rektorn framgår att det finns elever på skolenheten där det inte startats en utredning av elevernas behov av särskilt stöd, trots att eleverna anmälts till rektorn. Enligt elevhälsan och rektorn beror det på att elevhälsan tillsammans med rektorn under elevhälsosamverkan bedömt att läraren behöver genomföra andra extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen innan en utredning av behov av särskilt stöd startar, trots att eleven anmälts till rektorn. Enligt rektorn förekommer det även att rektorn snarare identifierat att lärare är i behov av handledning i sitt didaktiska arbete än att det startas en utredning av en elevs behov av särskilt stöd, trots att eleven anmälts till rektorn.

Av intervju med rektorn framgår att skolan utifrån en elevs frånvaroutredning identifierat att eleven är i behov av särskilt stöd. Enligt

rektorn har ingen utredning av behov av särskilt stöd startats för eleven ännu, trots att ett sådant utredningsbehov föreligger.

Av granskade åtgärdsprogram framgår att det finns en elev med beslutat åtgärdsprogram som inte har föregåtts av en utredning av elevens behov av särskilt stöd, vilket bekräftas i intervjuer med elevhälsan och rektorn.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Av skollagen framgår vidare att samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortsatt finns brister i skolans arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd. Rektorn har inte sett till att alla elever, som anmälts vara i behov av utredning av särskilt stöd, har utretts. Skolinspektionens föreläggande från den 17 december 2024 har således inte följts i denna del.⁶

Tillsynen visar att en utredning av en elevs behov av särskilt stöd inte alltid startas efter att en anmälan till rektorn gjorts. Det förekommer att elevhälsan och rektorn under elevhälsosamverkan bedömer att läraren behöver genomföra andra extra anpassningar för eleven innan en utredning av behov av särskilt stöd startar, trots att eleven anmälts för behov av särskilt stöd. Tillsynen visar dessutom att det fortfarande finns en elev som har åtgärdsprogram utan att elevens behov av särskilt stöd utretts. Därtill har det i en elevs frånvaroutredning uppmärksammats ett behov av särskilt stöd, men att en sådan utredning inte startats för eleven. Enligt skollagen ska rektorn se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds för varje elev som rektorn mottar en anmälan om behov av särskilt stöd för, det är alltså inte valbart att starta en sådan utredning. Skolinspektionen

⁶ P. 7 i föreläggandet vid vite inom området Särskilt stöd.

konstaterade redan vid beslut den 16 februari 2024 att det fanns brister vad gäller att utreda elevers behov av särskilt stöd. Att brister inom detta område fortsatt kvarstår trots två tidigare förelägganden, varav ett vid vite (beslut den 17 december 2024) är allvarligt. Om en elevs behov av särskilt stöd inte utreds riskerar eleven att bli utan det särskilda stöd som hen är i behov av och har rätt till enligt skollagen. Det riskerar i sin tur att påverka elevernas möjligheter att nå målen för utbildningen.

Åtgärdande arbete för att skapa trygghet

Skolinspektionens tidigare beslut

I beslutet den 17 december 2024 konstaterade Skolinspektionen att det fanns omfattande och allvarliga brister i skolans arbete med att agera vid och anmäla kränkande behandling. Bland annat framkom att all personal inte agerade vid kränkande behandling, och heller inte anmälde alla fall av kränkande behandling till rektorn.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att all personal vid minst ett tillfälle innan den 20 januari 2025 fått information om deras skyldighet att vid kännedom om att en elev upplever sig vara utsatt för kränkande behandling agera samt göra en anmälan till rektorn.

Elever uppger i intervju att det finns elever på skolan som inte är trygga, och enligt elever beror det på att de kan vara rädda för att bli utsatta för exempelvis kränkande behandling eller hot. Även trygghetsteamet uppger att det fortsatt finns enskilda elever som känner en otrygghet i skolan. Enligt trygghetsteamet sker fortsatt händelser och incidenter som skapar otrygghet, exempelvis vid skolans toaletter.

Rektorn och lärare uppger i intervjuer att personal numera agerar när en elev blir utsatt för kränkande behandling. Dock framgår av intervjuer med elever, trygghetsteamet och elevhälsan att all skolpersonal inte agerar när en elev blir utsatt för kränkande behandling. Elever uppger bland annat att skolpersonal säger att de ska prata med den elev som utsatt en annan elev för kränkande behandling men enligt elever görs inte detta. Enligt elever blir det ingen skillnad om de säger till någon vuxen om kränkande behandling. Vidare uppger elever att all personal heller inte reagerar när elever uttrycker nedsättande och kränkande kommentarer för att personal inte vågar säga till elever eller för att de inte vet hur de ska bemöta eleverna. Att personal inte alltid vågar agera när en elev blir utsatt för kränkande behandling bekräftas även i intervju med trygghetsteamet. Enligt trygghetsteamet finns det också personal på skolan som inte ser det som sin uppgift att agera vid kränkande behandling, då de anser att

lärarens uppgift snarare är att bedriva undervisning än att arbeta mot kränkande behandling. Elevhälsan uppger att en anledning till att all skolpersonal inte agerar när en elev utsätts för kränkande behandling är bristande ork eller tidsbrist.

Av huvudmannens redovisning framgår att det har inkommit 26 anmälningar om kränkande behandling under perioden den 18 december 2024 till och med den 21 mars 2025. Av intervjuer med elever, lärare, trygghetsteamet, elevhälsan, rektorn och huvudmannen framgår att såväl verbala som fysiska kränkningar sker på skolan. Elevhälsan uppger att det inte sker kränkningar mellan elever i samma utsträckning som under höstterminen 2024 då eleverna inte har samma jargong mellan varandra som tidigare. Samtidigt uppger elevhälsan, trygghetsteamet och lärare att verbala kränkningar sker dagligen på skolan. Rektorn uppger dock att hans uppfattning är att verbala kränkningar förekommer mer sällan än vad rektorn får information från skolpersonal om.

Av intervjuer med trygghetsteamet, elevhälsan och rektorn framgår att all personal inte anmäler alla fall av kränkande behandling till rektorn. Enligt trygghetsteamet finns det personal som väljer att inte göra en kränkingsanmälan, dels för att kontakten med vårdnadshavare upplevs som svår, dels att all personal inte har kunskap om när en anmälan om kränkande behandling ska göras.

Enligt trygghetsteamet bemöter skolpersonal elever på olika sätt, och bemötandet är heller inte konsekvent. Trygghetsteamet uppger att skolan behöver tydliggöra sina rutiner och ansvarsfördelningen i arbetet med att motverka kränkande behandling som exempelvis vem som ska skriva en anmälan om kränkande behandling och vem som ska utreda handlingen.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i skollagens kapitel om åtgärder mot kränkande behandling, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget (6 kap. 5 § skollagen).

Av skollagen framgår att en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Av läroplanen för grundskolan framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar)

Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan aktivt medverka till att motverka diskriminering och kränkande behandling av individer och grupper. (Lgr 22, 2.1 Normer och värden)

Det framgår även att skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan. Det framgår att läraren ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling. (Lgr 22, 2.2 Kunskaper)

Vårdnadshavares tillsynsplikt regleras i 6 kap. 2 § föräldrabalken. Enligt bestämmelsen ska en vårdnadshavare se till att barnet får den tillsyn som behövs med hänsyn till barnets ålder, mognad och övriga omständigheter. Vårdnadshavaren ska hindra barnet från att skada andra genom att se till att barnet står under uppsikt eller att andra lämpliga åtgärder vidtas. Vidare har vårdnadshavaren en bestämmanderätt i fråga om barnets personliga angelägenheter, men ska ta allt större hänsyn till barnets synpunkter och önskemål i takt med barnets stigande ålder och utveckling (6 kap. 11 § föräldrabalken). Till skillnad från vårdnadshavarens tillsynsplikt är skolans tillsynsansvar för eleverna inte författningsreglerat. Av rättspraxis framgår dock att personalen övertar tillsynsansvaret från vårdnadshavarna under den tid som eleverna vistas i skolan. Tillsynsansvaret innebär att det är personalen som under vistelsen i skolan avgör hur tillsynen ska utövas. De åtgärder som personalen får vidta för att uppfylla sitt ansvar regleras i skollagen.

Där framgår att personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar. En åtgärd enligt första stycket får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. (5 kap. 6 § första och andra stycket skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen har följt föreläggandet från den 17 december 2024 vad avser att klargöra skyldigheten för all skolpersonal att agera när en elev blir utsatt för kränkande behandling.⁷

⁷ P. 12 i föreläggande vid vite inom området Förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa trygghet

Skolinspektionen bedömer dock att det, trots att kompetenshöjande insatser genomförts, kvarstår brister i arbetet för att motverka kränkande behandling. Av Skolinspektionens tillsyn framgår att det fortfarande finns skolpersonal som inte alltid agerar när en elev utsätts för kränkande behandling, och det finns olika anledningar till att så är fallet: Exempelvis att personalen inte vågar ingripa i situationen, att all personal inte ser det som sitt ansvar att agera vid kränkande behandling, att de inte vet hur de ska ingripa när elever utsätts för kränkande behandling samt tidsbrist och brist på ork. Det framgår vidare att det saknas en samsyn hos personalen när det gäller på vilket sätt personalen ska agera när elever säger eller gör något kränkande. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att skolans åtgärdande arbete för att skapa trygghet samt förhindra kränkande behandling alltför brister i denna del.

Med anledning av de uppgifter som framkommer i intervjuer om att det finns personal som exempelvis inte vågar agera, som inte agerar på grund av tidsbrist eller som utifrån andra skäl inte agerar när elever utsätts för kränkande behandling vill Skolinspektionen understryka att det är rektorns och huvudmannens ansvar att följa upp och se till att det finns förutsättningar att agera och att personalen vid behov ges det stöd som behövs för att kunna agera vid kränkningar.

Vidare framgår av Skolinspektionens tillsyn att det fortfarande finns brister vad gäller att anmäla till rektorn när personal fått kännedom om att elever blivit utsatta för kränkande behandling. Av tillsynen framgår att personal inte alltid anmäler kränkande behandling till rektorn då all personal exempelvis inte har kunskap om när en kränkningsanmälan ska göras. Att det på Mosstorpskolan 2 under en tremånadersperiod inkommit 26 anmälningar om kränkande behandling samtidigt som tillsynen visar att kränkningar förekommer dagligen på skolenheten, bekräftar att alla uppgifter om kränkande behandling inte anmäls till rektorn.

Skolinspektionens föreläggande från den 17 december 2024 kan således inte anses ha följts i denna del.⁸ Skolinspektionen vill även här understryka att det är rektorns och huvudmannens ansvar att följa upp och se till att det finns förutsättningar för personal att fullgöra sin skyldighet att anmäla kränkande behandling. Att anmälningar inte görs i tillräcklig omfattning medför att rektorn och huvudmannen inte får en korrekt bild av miljön på skolan och inverkar därför negativt på möjligheten att utreda och att verka för att kränkningar förhindras i fortsättningen.

Skolinspektionen konstaterade redan vid beslut den 16 februari 2024 att det fanns brister i arbetet för att motverka kränkande behandling, där all personal varken agerade vid eller anmälde alla fall av kränkande

⁸ P. 13 i föreläggande vid vite inom området Förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa trygghet

behandling till rektorn. Att brister inom detta område fortsatt kvarstår trots två tidigare förelägganden, varav ett vid vite (beslut den 17 december 2024) är allvarligt och leder till att elevernas tilltro till att alla vuxna i skolan agerar vid olika former av kränkande behandling brister samt att kränkningar fortsätter på skolan.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Ett föreläggande ska förenas med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det inte av särskilda skäl är obehövligt (26 kap. 27 § skollagen). Eftersom Norrköpings kommuns verksamhet vid Mosstorpskolan 2 inte uppfyller de krav som följer av föreskrifter som gäller för verksamheten finns det skäl att förelägga Norrköpings kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att uppfylla författningarnas krav.

Skolinspektionen bedömer att bristerna allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen. Denna bedömning görs mot bakgrund av att bristerna avseende frånvaro, extra anpassningar, utredning av elevers behov av särskilt stöd och åtgärdande arbete för att skapa trygghet var för sig är allvarliga och att de pågått under en längre tid på skolenheten. Bristerna gällande att utreda elevers upprepade eller längre frånvaro och att detta ska ske i samråd med elevhälsan innebär en överhängande risk att elevernas rätt till utbildning allvarligt rubbas. Därutöver innebär bristerna avseende extra anpassningar och att utreda elevers behov av särskilt stöd att eleverna inte ges de anpassningar och det stöd som de är i behov av och har rätt till enligt skollagen, vilket i förlängningen påverkar elevernas möjligheter att nå behörighet till ett nationellt gymnasieprogram. Därtill innebär bristerna avseende skolans åtgärdande arbete för att skapa trygghet att eleverna inte ges en trygg skolmiljö, där elevernas tilltro till att vuxna alltid agerar vid och anmäler kränkande behandling till rektorn brister. Detta leder i förlängningen till att elevernas möjligheter att nå målen för utbildningen försvåras. De brister som fortsatt föreligger har pågått under lång tid och påverkar både var för sig och tillsammans elevernas möjligheter att nå målen för utbildningen. Skolinspektionen gör därmed sammantaget bedömningen att elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen allvarligt försvåras. Det har inte framkommit något särskilt skäl som gör vitet obehövligt. Föreläggandet ska därför förenas med vite.

Om Norrköpings kommun inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet. Därutöver kommer frågan om det finns skäl att besluta om mer ingripande sanktioner åter att aktualiseras. I beslutet den 17 december 2024 konstaterade Skolinspektionen att bristerna i beslutet sammantaget utgjorde ett allvarligt missförhållande. Detta innebär att mer ingripande sanktioner i form av verksamhetsförbud eller statliga åtgärder för rättelse kan bli aktuella om det uppstår nya allvarliga missförhållanden i verksamheten inom två år från det föreläggandet; detta alltså även om huvudmannen skulle ha följt föreläggandet i det nu aktuella beslutet (se 26 kap. 16 b § och 17 § andra stycket skollagen).

Ett vitesbelopp ska enligt 3 § viteslagen (1985:206) fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om adressatens ekonomiska förhållanden och till omständigheterna i övrigt kan antas förmå honom att följa det föreläggande som är förenat med vitet. Med hänsyn till huvudmannens ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt bedömer Skolinspektionen att vitesbeloppet ska bestämmas till 2 000 000 kronor.

Föreläggande

Betygssättning

Skolinspektionens tidigare beslut

I beslutet den 17 december 2024 konstaterade Skolinspektionen att det fanns brister i betygssättningen. I tillsynen framkom att de lärare som bedrev undervisning i skolans särskilda undervisningsgrupp inte beslutade om betyg, trots att dessa lärare bedrev undervisning vid den tidpunkt när betygen skulle sättas. I stället beslutades betyg enbart av den lärare som undervisade i en elevs ordinarie undervisningsgrupp.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Huvudmannen har till sin redovisning bifogat en förteckning över betygssättande lärare för vårterminen 2025. Av förteckningen framgår att för de elever som undervisas i skolans särskilda undervisningsgrupp sätts betyg av elevernas ordinarie lärare tillsammans med en legitimerad lärare som bedriver undervisning i skolans särskilda undervisningsgrupp. Av kompletterande uppgifter från huvudmannen framgår att fyra legitimerade lärare, en speciallärare samt fyra olegitimerade lärare bedriver undervisning i skolans särskilda undervisningsgrupp. Av intervju med rektorn framgår att en av lärarna som bedriver undervisning i skolans särskilda undervisningsgrupp, specialläraren, har fått i uppgift att sätta

betyg tillsammans med elevernas ordinarie lärare som är ansvariga för elevernas undervisning.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. (3 kap. 16 § skollagen)

Av Skolverkets föreskrifter framgår att skolenheten ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygskatalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg. Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt. (4 och 7 §§ Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2011:123] om betygskatalog)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det fortfarande finns brister avseende att beslut om betyg ska fattas av den eller de lärare som bedriver undervisning vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Av Skolinspektionens tillsyn framgår att fyra legitimerade lärare och en speciallärare bedriver undervisning i skolans särskilda undervisningsgrupp, och trots det är det enbart specialläraren som beslutar om betyg tillsammans med elevernas ordinarie lärare. Skolinspektionen bedömer således att föreläggandet från den 17 december 2024 inte har följts i denna del.⁹

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Norrköping kommuns verksamhet vid Mosstorpskolan 2 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller betygssättning. Det finns därför skäl att förelägga Norrköping kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa brist.

⁹ P. 4 i föreläggandet inom området Betygssättning.

Områden utan konstaterade brister

Undervisning bedrivs under ledning av lärare

Skolinspektionens tidigare beslut

I beslutet den 17 december 2024 konstaterade Skolinspektionen att all undervisning inte bedrevs under ledning av lärare i skollagens mening. I tillsynen framkom att en resurspedagog ansvarade för viss undervisning i ämnet matematik för årskurs 8, vilket hade pågått under en längre tid.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att undervisningen i ämnet matematik numera bedrivs av legitimerade lärare. Huvudmannen har i samband med redovisning av vidtagna åtgärder bilagt anställningsavtal samt lärarlegitimation som styrker huvudmannens redogörelse i denna del.

Av intervjuer med rektorn, lärare och elever framgår att det alltid är en lärare som bedriver undervisning i ämnet matematik. Det framgår vidare av intervju med trygghetsteamet att den resurspedagog som tidigare bedrev undervisning i ämnet matematik i årskurs 8 inte längre bedriver någon undervisning.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ansvarar en legitimerad lärare för den undervisning som han eller hon bedriver och endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Om det inte finns någon legitimerad och behörig lärare att tillgå inom huvudmannens organisation eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. En sådan lärare får som huvudregel bedriva undervisning under högst ett år i sänder och om en sådan lärare ska användas för att bedriva undervisning under längre tid än sex månader ska huvudmannen först fatta beslut om detta. Som huvudregel får endast den som har legitimation anställas som lärare inom skolväsendet utan tidsbegränsning. (2 kap. 13, 15 och 18–21 §§ skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att undervisningen numera bedrivs under ledning av lärare och att författningarnas krav uppfylls. Huvudmannen har därmed följt Skolinspektionens föreläggande i denna del.¹⁰

Extra studietid

Skolinspektionens tidigare beslut

I beslutet den 17 december 2024 konstaterade Skolinspektionen att samtliga elever inte erbjöds delta i extra studietid i en omfattning av två timmar per vecka. Det framkom av tillsynen att flera elever hade modersmålsundervisning samtidigt som den extra studietiden, och att elever som åkte skolskjuts inte kunde delta i hela den extra studietiden.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder och av intervjuer med lärare och rektorn framgår att samtliga elever numera kan ta del av undervisning i form av extra studietid. Av intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att extra studietid erbjuds på onsdagar och torsdagar, klockan 15:30-16:30.

Huvudmannen har till sin redovisning bifogat ett schema där det framgår att modersmålsundervisning numera sker på tisdagar.

Av huvudmannens redovisning och av intervjuer med lärare och rektorn framgår att en skoltaxi kommer till skolan de dagar som det erbjuds extra studietid. Det framgår vidare av dessa intervjuer att då skoltaxin alltid finns tillgänglig i samband med extra studietid, kan eleverna också med kort varsel bestämma sig för om de vill ta del av den extra studietiden som erbjuds.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4–9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. (10 kap. 5 skollagen)

Vid planeringen av studietiden behöver hänsyn tas till att elever som deltar kan ha behov av skolskjuts. (prop. 2021/22:111 s. 20)

¹⁰ P. 1 i föreläggandet inom området Undervisning bedrivs under ledning av lärare.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att se till att samtliga elever erbjuds att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid i en omfattning av två timmar per vecka och att författningarnas krav uppfylls. Huvudmannen har därmed följt Skolinspektionens föreläggande i denna del.¹¹

Anmälan till rektorn om behov av särskilt stöd

Skolinspektionens tidigare beslut

I beslutet den 17 december 2024 konstaterade Skolinspektionen att det fanns omfattande och allvarliga brister i skolans arbete med särskilt stöd, då det fanns många elever vars eventuella behov av särskilt stöd inte hade anmälts till rektorn. I tillsynen framkom även att det var otydligt för lärare hur och när de skulle anmäla elevers behov av utredning av särskilt stöd till rektorn.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att skolledningen tillsammans med representanter för huvudmannen vid minst ett tillfälle före den 20 januari 2025 klargjort för skolpersonal skollagens krav på att anmäla till rektorn när en lärare eller övrig skolpersonal befarar att en elev, trots extra anpassningar, inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Därutöver framgår av huvudmannens redovisning att skolpersonal vid flera tillfällen under vårterminen 2025 getts information om skolans rutiner för arbetet med särskilt stöd, samt om skillnaden mellan ledning och stimulans, extra anpassningar och särskilt stöd.

I intervjuer med lärare och rektorn anges olika sätt och olika forum för när lärare kan göra en anmälan till rektorn: vid mitterminsavstämningar och andra forum samt digitalt eller muntligt direkt till rektorn.

Huvudmannen har till sin redovisning bifogat en förteckning där skolan identifierat och dokumenterat de elever som befaras inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots extra anpassningar. Av förteckningen framgår att skolan identifierat 28 elever som under vårterminen 2025 har behov av utredning av särskilt stöd. Av intervju med lärare framgår att samtliga elever som de befarar inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots extra anpassningar, har anmälts till rektorn. Av intervjuer med lärare och elevhälsan framgår dock att många elever på skolan inte uppfyller de

¹¹ P. 2 i föreläggandet inom området Extra studietid.

betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots extra anpassningar, på grund av hög frånvaro. Enligt rektorn har skolan prioriterat att starta frånvaroutredningar för att genomföra en första kartläggning av eleverna, och för att skolan därefter ska kunna rikta insatser på rätt sätt. Rektorn uppger att det finns elever vars frånvaroutredningar kommer leda till att elevens behov av särskilt stöd behöver utredas.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Av skollagen framgår vidare att samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att se till att lärare och övrig personal har getts information om skollagens bestämmelser om att anmäla till rektorn när en elev kan vara i behov av utredning av särskilt stöd. Vidare har huvudmannen vidtagit tillräckliga åtgärder för att identifiera och dokumentera de elever som, trots extra anpassningar, kan vara i behov av särskilt stöd. Skolinspektionens föreläggande från den 17 december 2024 får således anses ha följts i dessa delar.¹²

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte bryter mot författningarnas krav avseende arbetet med att anmäla elevers behov av särskilt stöd till rektorn. Det framgår av utredningen att de elever som befaras inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots extra anpassningar, numera anmäls till rektorn.

¹² P. 5-6 i föreläggandet vid vite inom området Särskilt stöd.

Beslut om anpassad studiegång och åtgärdsprogram

Skolinspektionens tidigare beslut

I beslutet den 17 december 2024 konstaterade Skolinspektionen att det fanns omfattande och allvarliga brister i arbetet med särskilt stöd. Bland annat framkom att flera elever inte läste vissa ämnen eller att undervisningstiden minskats i vissa ämnen men att dessa avvikelser inte framkom av beslut om anpassad studiegång som fattats inom ramen för ett åtgärdsprogram. Därtill framkom att skolan fattat beslut om anpassad studiegång för ett antal elever utan att beslutet föregåtts av en utredning av behov av särskilt stöd.

Därutöver framkom att det fanns elever som gavs särskilt stöd utan att rektorn hade fattat beslut om att utarbeta åtgärdsprogram för eleverna. Vidare framkom att skolan inte hade följt upp eller utvärderat elevernas åtgärdsprogram, varför Skolinspektionen dessutom bedömde att eleverna inte gavs särskilt stöd i enlighet med deras åtgärdsprogram.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att det under perioden den 18 december 2024 till och med den 21 mars 2025 fattats beslut om anpassad studiegång för fem elever. Huvudmannen har till sin redovisning bifogat fem åtgärdsprogram, där beslut om anpassad studiegång fattats inom ramen för åtgärdsprogrammet. Av fyra av fem beslut om anpassad studiegång framgår numera de avvikelser som gjorts från den timplan, de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen. I ett beslut framgår att ett specifikt ämne delvis anpassats bort för eleven. Enligt rektorn är den anpassade studiegången tydlig för eleven, elevens vårdnadshavare och lärare.

Huvudmannen har till sin redovisning bifogat en förteckning där skolan identifierat och dokumenterat de elever som befaras inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots extra anpassningar. Av förteckningen framgår att i de fall en utredning av behov av särskilt stöd har slutförts har det fattats beslut om att utarbeta ett åtgärdsprogram för fem elever och beslut om att inte utarbeta ett åtgärdsprogram för sex elever. Av inkomna åtgärdsprogram framgår att det är rektorn som fattat beslut om att utarbeta åtgärdsprogram.

Av intervjuer med elevhälsan och rektorn framgår att skolans speciallärare är ansvarig för uppföljning och utvärdering av elevers åtgärdsprogram, vilket också bekräftas av granskade åtgärdsprogram. Elevhälsan uppger att åtgärdsprogrammen följs upp efter sex till åtta veckor. Huvudmannen har till sin redovisning bifogat en förteckning där det framgår hur många

åtgärdsprogram som följts upp och utvärderats samt vad uppföljningarna och utvärderingarna resulterat i. Av förteckningen framgår att 11 åtgärdsprogram har följts upp och utvärderats. För sju elever har utvärderingarna resulterat i att elevernas stöd ska fortsätta ges oförändrat och för fyra elever har det särskilda stödet förändrats utifrån nya uppkomna behov för eleverna. Av intervjuer med elevhälsan och rektorn framgår att elever numera ges det särskilda stöd som framgår av elevernas beslutade åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges

1. i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §,
2. i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller
3. i form av anpassad studiegång enligt 12 §.

Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Av skollagen framgår att om det särskilda stödet för en elev i grundskolan, inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. (3 kap. 12 § skollagen)

Av skollagen framgår att för en elev i bland annat grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas (3 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vidtagit tillräckliga åtgärder för att säkerställa att beslut om anpassad studiegång utformas korrekt. Huvudmannen har också vidtagit tillräckliga åtgärder för att säkerställa att

rektorn för varje avslutad utredning av särskilt stöd fattar beslut om att utarbeta eller inte utarbeta ett åtgärdsprogram. Vidare bedömer Skolinspektionen att tillräckliga åtgärder vidtagits för att säkerställa att elever ges särskilt stöd i enlighet med beslutade åtgärdsprogram samt att åtgärdsprogram följs upp och utvärderas i enlighet med vad som framgår av åtgärdsprogrammen. Skolinspektionens föreläggande från den 17 december 2024 får således anses ha följts i ovannämnda delar.¹³

Skolinspektionen bedömer att skolan uppfyller författningarnas krav såvitt avser arbetet med beslut om anpassad studiegång då det nu framgår de avvikelser som gjorts från den timplan, de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen av besluten. Det framgår också av utredningen att rektorn numera fattar beslut om att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram efter avslutad utredning om särskilt stöd. Slutligen framgår av utredningen att författningarnas krav på uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogram nu följs och att det därmed säkerställs att elever ges särskilt stöd i enlighet med sina beslutade åtgärdsprogram.

Förebyggande arbete för att skapa trygghet

Skolinspektionens tidigare beslut

I beslutet den 17 december 2024 konstaterade Skolinspektionen att det fanns omfattande och allvarliga brister i skolans förebyggande arbete för att skapa trygghet. Bland annat framkom av tillsynen att det förekom ett hårt språkbruk bland eleverna, att det var låg vuxennärvaro i skolans lokaler, att skolpersonal saknade förutsättningar att bedriva ett värdegrundsarbete, att skolans toaletter upplevdes som otrygga av eleverna och att det skedde återkommande våldssituationer mellan elever. Skolinspektionen konstaterade att det på skolan inte genomförts någon analys av resultatet av uppföljningen av elevernas upplevelse av tryggheten på skolan. Därtill hade skolan heller inte, utifrån resultatet av uppföljningen, identifierat vilka behov som fanns i verksamheten. Vidare framkom i tillsynen att de åtgärder som vidtagits avseende värdegrund och språkbruk varit sporadiska och kortsiktiga i de delar de grundade sig på en analys av verksamhetens behov.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Tryggheten på skolan

Av intervjuer med elever, lärare, trygghetsteamet, elevhälsan och rektorn framgår att det har blivit en lugnare stämning på skolan under vårterminen 2025 i jämförelse med hur det var under höstterminen 2024. Enligt lärare

¹³ P. 8–10 i föreläggandet vid vite inom området Särskilt stöd.

och trygghetsteamet beror det bland annat på den ökade vuxennärvaron under elevernas raster. Lärarna uppger även att fler vuxna än tidigare numera reagerar när incidenter sker på skolan. Intervjuade elever uppger samstämmigt att de känner sig trygga på skolan.

Gällande språkbruk uppger elever att vissa ord som uttrycks av elever kan uppfattas av vuxna som ett hårt språkbruk men för eleverna är det deras jargong och ett sätt att kommunicera på. Enligt elever förekommer det att elever uttrycker elaka, kränkande och nedsättande ord till varandra. Enligt trygghetsteamet förekommer en viss jargong mellan elever där elever uttrycker grova och nedsättande kommentarer, som exempelvis n-ordet. Enligt elevhälsan förekommer det även att elever uttrycker rasistiska kommentarer till lärare. Visserligen framgår av intervjuer med elevhälsan och lärare att det skett en förbättring när det kommer till elevernas språkbruk, men att det fortsatt förekommer glåpord. Även rektorn uppger att det fortsatt yttras fula ord och att mindre incidenter förekommer på skolan.

Förebyggande arbete för att skapa trygghet

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder samt av intervjuer med trygghetsteamet och rektorn framgår att elevernas upplevelse av trygghet har följts upp under vårterminen 2025 genom en trygghetsenkät. Enligt representanter för huvudmannen har elever i årskurs 7 och 9 fått besvara skolans egen trygghetsenkät medan elever i årskurs 8 fått besvara Skolinspektionens enkät. Därutöver uppger rektorn att tidigare tillförordnad rektor, utvecklingslärare och representanter för huvudmannen genomfört efterföljande fokusgruppsintervjuer med elever där eleverna getts möjlighet att uttrycka sig mer utförligt på frågor om trygghet än vad de kunnat göra vid besvarandet av en trygghetsenkät.

Enligt huvudmannens representanter visar resultaten av elevernas upplevelse av trygghet bland annat att eleverna numera upplever en lugnare stämning på skolan såväl under rasterna som på lektionerna.

Av intervju med rektorn framgår att skolans trygghetsteam analyserat resultatet av elevernas upplevelse av trygghet. Trygghetsteamet uppger att det finns tre zoner på skolan som upplevs vara otrygga av eleverna: vid lektionssalen till ämnet hem- och konsumentkunskap, korridoren på bottenvåningen och skolans toaletter. Trygghetsteamet uppger att rastvärdar rör sig på de platser som upplevs vara mer otrygga. Enligt trygghetsteamet och lärare har ett av arbetslagen fått sitt arbetsrum flyttat till bottenvåningen, vilket bidragit till en ökad vuxennärvaro och godare stämning i korridorerna. Att toaletterna fortsatt anses vara en otrygg plats bekräftas av intervjuer med elever, lärare, elevhälsan, rektorn och representanter för huvudmannen. Enligt elever vet inte eleverna om toalettdörren är låst då det är ett glapp i dörrarna. Även lärare uppger att

eleverna har en känsla av att någon ska låsa upp toalettdörren utifrån. Av intervjuer med rektorn och huvudmannens representanter framgår att skolan har låst upp dörren till expeditionen så att eleverna ska kunna använda toaletterna som finns där och som utgör en lugnare miljö. Enligt huvudmannens representanter har skolan påbörjat ett arbete med att rusta upp skolans lokaler, bland annat genom att måla om. Fortsättningsvis kommer huvudmannen att iordningsställa skolans samtliga toaletter och även byta möblemang inne i klassrummen.

Huvudmannen har inkommit med skolans plan mot kränkande behandling för läsåret 2024/2025. Av planen mot kränkande behandling framgår att majoriteten av eleverna på Mosstorpskolan 2 känner sig trygga i skolan. Dock framgår av planen att eleverna inte upplever att alla vuxna säger ifrån om någon gör eller säger något elakt. Även i intervjuer med trygghetsteamet och rektorn framgår att all personal inte agerar genom att säga till när elever uttrycker ett opassande språkbruk. Av kompletterande uppgifter från huvudmannen framgår att trygghetsteamet vid ett tillfälle under vårterminen 2025 talat med personal om skolans förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa trygghet, där det diskuterats hur personal kan agera vid exempelvis ett oönskat språkbruk. Enligt huvudmannen genomfördes diskussioner om bemötande för att personal tidigare uttryckt att det är svårt att bemöta ett oönskat språkbruk, och för att skapa en samsyn hos personalen i arbetet att agera vid oönskat språkbruk.

Vidare framgår av intervju med rektorn att skolan inte genomfört något riktat värdegrundsarbete kopplat till språkbruk initierat av skollädaingen. Dock uppger rektorn att det genomförts värdegrundsinsatser, bland annat av socialtjänstens förebyggarteam. Av intervju med trygghetsteamet framgår dock att trygghetsteamet genomfört en värdegrundsinsats i syfte att synliggöra det språkbruk som eleverna använder i skolan, och prata om vad som är okej och inte okej att uttrycka till varandra. Vidare uppger trygghetsteamet att lärare i de klasser där det är mer stökigt har bett trygghetsteamet om hjälp att ta fram material för värdegrundsövningar.

Av intervjuer med lärare, elevhälsan, trygghetsteamet, rektorn och huvudmannens representanter framgår flera åtgärder som vidtagits för att tillförsäkra eleverna trygghet. Bland annat uppger lärare att rastvärdsschemat har uppdaterats med ett ökat fokus på uppdraget att vara rastvärd i stället för att slentrianmässigt gå runt i skolans lokaler. Trygghetsteamet uppger att det införts ett tvålärarskap för en specifik klass, vilket enligt trygghetsteamet leder till ökad tillgång till stöd för eleverna i klassrummet samt minskar risken för störningsmoment under lektionerna. Vidare uppger representanter för huvudmannen att det numera anordnas rastaktiviteter för eleverna, och att skolan initierat samarbete med bland annat Svenska kyrkan och socialtjänstens förebyggarteam.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt ska planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. (4 kap. 3 § skollagen)

Enligt skollagen ska en sådan planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen som anges i 3 § genomföras även på skolenhetsnivå. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena. (4 kap. 4 § skollagen)

Av skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet (5 kap. 3 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår att det är huvudmannen som ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. I detta ingår att huvudmannen ska se till att rektorn har de förutsättningar som behövs för att bedriva ett sådant arbete. Huvudmannen måste bland annat se till att rektorn har de resurser som krävs för att trygghet och studiero ska kunna tillförsäkras alla elever. Vidare ska huvudmannen se till att den personal som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för ges möjligheter till kompetensutveckling och att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. Ett förebyggande arbete innebär bland annat att skolor och huvudmän följer upp elevernas såväl trygghet som studiero. Det innebär även att skolor och huvudmän analyserar vilka hinder som finns för att elever ska vara trygga och ha studiero och aktivt verkar för att dessa hinder undanröjs. (prop. 2021/22:160 s. 229)

Av förarbetena till skollagen framgår vidare att ett arbete för trygghet är närmare sammankopplat med hur skolan ser till att förebygga och motverka kränkningar och att det finns ett främjande arbete med normer och värden. Det är viktigt att arbetet med detta sker på ett skolövergripande sätt och att skolans personal har ett gemensamt förhållningssätt. Som framgår av avsnitt 4 i propositionen är det också viktigt att arbetet med detta inte bedrivs avskilt från undervisningen och utan tillräcklig koppling till elevers vardag. Det gäller således att se till att elever är trygga både i undervisningen och under övriga delar av skoldagen. (prop. 2021/22:160 s. 41)

Det framgår även att på motsvarande sätt innebär ett förebyggande arbete för trygghet att skolan identifierar och undanröjer hinder i syfte att se till att eleverna är trygga under hela sin skoldag och därigenom har goda möjligheter till utveckling och lärande. Betydelsefulla delar i det förebyggande arbetet är hur skolan arbetar med normer och värden, inklusive jämställdhet, bland annat genom att främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utifrån en uppföljning och analys av vilka behov som finns i verksamheten kan både mer generella och särskilt riktade åtgärder behöva vidtas (prop. 2021/22:160 s. 46).

Av förarbetena till skollagen framgår vidare att det förebyggande arbetet behöver inriktas mot bland annat sådana problem, till exempel genom att synliggöra bakomliggande normer och förhållningssätt och konsekvent markera mot beteenden som inte är acceptabla. Det är viktigt att all personal har ett gemensamt förhållningsätt som ger eleverna förutsägbarhet i deras vardag samt att eleverna kan lita på att alla vuxna i skolan agerar vid olika former av kränkningar. (prop. 2021/22:160 s. 47.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att följa upp och analysera elevernas upplevelse av trygghet, analyserat vilka hinder som finns i verksamheten och vidtagit åtgärder för att undanröja dessa hinder. Huvudmannen får därför anses ha följt Skolinspektionens föreläggande från den 17 december 2024 i denna del.¹⁴

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte längre bryter mot författningarna vad gäller att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete för att skapa trygghet. Tillsynen visar att många elever numera upplever sig trygga, och att det har blivit en lugnare stämning på skolan under vårterminen 2025 i jämförelse med höstterminen 2024. För att öka elevernas trygghet har skolan i det förebyggande arbetet för att skapa trygghet bland annat upprättat ett rastvärdsschema, säkerställt en ökad vuxennärvaro under elevernas raster och genomfört vissa värdegrundsinsatser. Därtill har huvudmannen påbörjat ett arbete med att upprusta skolans lokaler, bland annat skolans toaletter.

¹⁴ P. 11 i föreläggande vid vite inom området Förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa trygghet.

Användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning

Skolinspektionens tidigare beslut

I beslutet den 17 december 2024 konstaterade Skolinspektionen att det fanns brister i skolans arbete avseende att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enbart får användas enligt lärarens instruktioner eller om det utgör en extra anpassning eller särskilt stöd. I tillsynen framkom att många elever använde sina mobiltelefoner under lektionstid utan lärares tillåtelse, och att det varierade huruvida lärare agerade när elever använde mobiltelefonerna i undervisning utan lärares tillåtelse.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att all personal och eleverna vid minst ett tillfälle före den 20 januari 2025 fått information om skollagens krav på att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning endast får användas i undervisningen enligt lärarens instruktioner, eller om det utgör extra anpassningar alternativt särskilt stöd. Därutöver har en genomgång genomförts i samtliga klasser kring skolans regler för användandet av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning i undervisningen.

Enligt elever lämnar eleverna in sina mobiltelefoner i en mobillåda innan lektionerna inleds. Dock uppger elever att mobillådan inte alltid låses in, och att det då händer att eleverna tar sina mobiltelefoner från mobillådan. Elever uppger även att vissa elever har en extra mobiltelefon som de lägger i mobillådan, och att den andra mobiltelefonen används på lektionen. Vidare uppger eleverna att det dagligen förekommer att elever använder sina mobiltelefoner i undervisningen utan lärares tillåtelse, och att det är mer vanligt under vissa lektioner i vissa specifika ämnen. Enligt elever varierar det huruvida lärare säger ifrån när elever använder mobiltelefoner i undervisningen utan lärares tillåtelse. Lärare uppger i intervju att det finns enstaka elever som använder sina mobiltelefoner i undervisningen som inte är i enlighet med lärarens instruktioner, och enstaka lärare som inte tillrättavisar elever när så sker. Enligt lärare finns det elever som inte lämnar in sina mobiltelefoner men där mobiltelefonen varken syns inne i klassrummet eller stör undervisningen. Av huvudmannens redovisning framgår vidare att skolenheten inför höstterminen 2025 planerar att införa mobilfri skoldag vilket kommer innebära att mobiltelefonen samlas in vid början av skoldagen och återfås vid skoldagens slut.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som

1. sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller
2. utgör extra anpassningar eller särskilt stöd enligt 3 kap.

Om det finns särskilda skäl får dock rektorn eller en lärare tillåta en enskild elev att använda en mobiltelefon eller annan elektronisk kommunikationsutrustning även i andra fall än som avses i första stycket. (5 kap. 4 a § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen säkerställt att elever och lärare har getts information om skollagens bestämmelser om användningen av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt lärarens instruktioner. Skolinspektionens föreläggande från den 17 december 2024 har därmed följts i denna del.¹⁵

Tillsynen visar att användningen av mobiltelefoner eller annan elektronisk kommunikationsutrustning i undervisningen utan lärarens tillåtelse har minskat i jämförelse med vad som framkom i beslutet från den 17 december 2024. Användningen sker inte heller längre på ett sådant sätt att det uppenbarligen stör studieron. Därutöver ska skolan under höstterminen 2025 införa mobilfri skoldag. Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att huvudmannen inte längre bryter mot bestämmelserna avseende att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enbart får användas i undervisningen enligt lärarens instruktioner.

Utredning av ordningsstörande beteende

Skolinspektionens tidigare beslut

I beslutet den 17 december 2024 konstaterade Skolinspektionen att det fanns allvarliga och omfattande brister i skolans arbete med att utreda saken när elever vid upprepade tillfällen stört ordningen, uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldiga till en allvarlig förseelse. I tillsynen konstaterades att det regelbundet skedde händelser där elever vid

¹⁵ P. 3 i föreläggandet inom området Användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning.

upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt men där saken inte utreddes.

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder framgår att det genomförts sju utredningar gällande ordningsstörande beteende under perioden den 18 december 2024 till och med den 21 mars 2025. Av intervjuer med lärare, elevhälsan, rektorn och huvudmannens representanter framgår att det startas en utredning av saken om elev vid upprepade tillfällen stört ordningen, uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldig till en allvarlig förseelse. Enligt representanter för huvudmannen genomförs utredningar, där eleven och elevens vårdnadshavare också deltar, där en plan upprättas för hur skolan och hemmet kan stötta för att eleven ska ändra sitt beteende. Enligt huvudmannens representanter har vissa genomförda utredningar lett till disciplinära åtgärder i form av avstängningar och tillfälliga omplaceringar.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att om en elev i grundskolan vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas. (5 kap. 9 § skollagen)

Av skollagen framgår vidare att rektorn med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § första stycket se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. (5 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att se till att ordningsstörande beteende utreds och åtgärder i förekommande fall vidtas. Huvudmannen har därmed följt Skolinspektionens föreläggande från den 17 december 2024 i denna del¹⁶.

Utredningen visar att det numera genomförs utredningar för att utreda saken när elever vid upprepade tillfällen stört ordningen, uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldiga till en allvarlig förseelse och att det vidtas åtgärder för att eleven ska ändra sitt beteende i det fall att det av utredningen framkommit behov av åtgärder. Skolinspektionen bedömer därmed sammanfattningsvis att skolan lever upp till författningarnas krav

¹⁶ P. 14 i föreläggandet vid vite inom området Ordningsstörande beteende.

såvitt avser utredning och åtgärder i samband med ordningsstörande beteende.

X Niklas Sjölen

Beslutsfattare

Signerat av: Niklas Sjölen

X Victoria Eriksson

Föredragande

Signerat av: Victoria Eriksson

I ärendets slutliga handläggning har även enhetschef Sofia Lindstrand, regionjurist Stina Nilsson, utredaren Hans-Göran Arvidsson, utredaren Linda Nordenhem och utredaren Fredrik Larsson medverkat.

Bilaga: Hur ni överklagar

Om ni anser att beslutet om föreläggande vid vite är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Skolinspektionen, Ange kontorsadressen, eller till skolinspektionen@skolinspektionen.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer.
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets diarienummer.
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Skolinspektion inom tre veckor från den dag ni har fått del av beslutet. Om ni företräder det allmänna, t.ex. en kommun, ska överklagandet istället ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Skolinspektion att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.